Спеціалізованій вченій раді Д 17.051.07
Запорізького національного університету

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора юридичних наук,
професора Тильчик Ольги Віталіївни
на дисертацію Недохлєбова Івана Івановича
«Інформаційна безпека України в умовах сучасних загроз: організаційно-правові аспекти»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дослідження. На сучасному етапі розвитку України інформація відіграє вирішальну роль у суспільному житті. Ця тенденція обумовлена тотальною інформатизацією та діджиталізацією сфер господарської діяльності, а також державного управління. Розвиток інформаційно-телекомунікаційних мереж та поява онлайн-сервісів значно спрощують життя людини та дозволяють оперативно пересилати значні масиви інформації, які використовуються різними суб'єктами для задоволення певних інформаційних потреб. Одночасно зростають ризики втрати цієї інформації, несанкціонованого доступу до неї, а також неправомірного поширення. Ситуація ускладнюється збройним конфліктом, в якому держава-агресор активно використовує інформаційну складову. Передусім це стосується поширення недостовірної інформації, кібератак, інформаційного тероризму та розповсюдження мови ненависті. За таких умовах, інформаційна безпека набувас особливого значення в структурі національної безпеки. На неї покладається дуже важливі завдання, пов'язані з протидією гібридній інформаційній війні. Однак, на цей час існує

необхідність перегляду парадигми забезпечення інформаційної безпеки, що дозволить адаптувати наявні засоби та способи до сучасних викликів. З огляду на це, тема рецензованого дослідження вбачається актуальною.

З урахуванням вивчення дисертації та публікацій автора можна стверджувати, що дисертаційне дослідження І. І. Недохлєбова являє собою нове за концептуальним підходом та шляхами його реалізації науковим дослідженням, в якому, спираючись на результати критичного аналізу існуючих наукових напрацювань, чинного законодавства, міжнародного досвіду з позицій науки інформаційного права теоретично обґрунтовано концептуальні положення, які стосуються вирішення проблеми забезпечення інформаційної безпеки України в умовах сучасних загроз, що обумовило актуальність теми дисертації, її наукове значення для розвитку правової науки.

Мета і задачі дисертаційного дослідження сформульовані досить коректно, а цілісність дослідження забезпечується належним структуруванням матеріалу дисертації, яке є досить логічним і таким, що відповідає меті та задачам дисертаційного дослідження.

Належний рівень достовірності та обґрунтованості результатів дисертаційного дослідження І. І. Недохлєбова забезпечується використанням всього спектру наукових підходів та методів пізнання складних юридичних явищ, зокрема таких, як діалектичний підхід, формально-юридичний, історико-правовий, порівняльно-правовий, системно-структурний, функціональний та інші методи пізнання.

Нормативною основою дослідження є Конституція України, Закони України «Про інформацію», «Про національну безпеку України», «Про медіа», Стратегія інформаційної безпеки, затверджена Указом Президента України від 28 грудня 2021 року № 685/2021, інші закони, підзаконні нормативно-правові акти України, норми міжнародного права та зарубіжне законодавство окремих держав. Інформаційною та емпіричною основою дослідження є політико-правова публіцистика, статистичні та аналітичні

матеріали, довідкові видання.

У результаті проведеного дослідження наведено теоретичне узагальнення й нове вирішення наукової задачі, що полягає у науковому узагальненні теоретичних підходів та практичних проблем, пов'язаних із організаційно-правовими аспектами забезпечення інформаційної безпеки України, а також розроблені ряду пропозицій щодо внесення змін та доповнень до чинного законодавства, спрямованих на удосконалення означених засад захисту національних інтересів України в інформаційній сфері.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна.

Результатам дисертаційного дослідження І. І. Недохлєбова притаманний належний рівень наукової новизни, при цьому дисертантом певні положення сформульовані вперше, а низка вже відомих отримала свій подальший розвиток та удосконалення.

Оцінюючи формальні якості дисертації, можна стверджувати, що вона виконана в основному з дотриманням наукового стилю, авторські позиції викладені досить чітко і переважно належним чином аргументовані. Результати дисертаційного дослідження належним чином висвітлені у достатній кількості наукових статей, а також пройшли апробацію на різноманітних наукових конференціях та інших заходах. Більшість наукових положень, рекомендації та висновків представленого дисертації є належним чином обґрунтованими та достовірними, оскільки обумовлені використанням результатів практичної діяльності суб'єктів забезпечення інформаційної безпеки.

Наукова новизна і практична цінність одержаних результатів полягає в тому, що проведене дослідження є однією із перших у вітчизняній юридичній науці спроб визначити основні напрями удосконалення організаційно-правових засад забезпечення інформаційної безпеки України в умовах сучасних загроз, як ключового напрямку реалізації державної політики у

сфері національної безпеки з тим, щоб створити належні умови реалізації права на інформацію, забезпечити попередження зовнішнім та внутрішнім загрозам у вигляді дезінформації та інформаційного тероризму. В результаті роботи обґрунтовано на запропоновано окремі положення, які складають новизну дослідження, зокрема.

Обгрунтовано необхідність запровадження моделі громадського інформаційного врядування, в основі якої є партнерство між владою та громадянським суспільством у сфері інформаційної діяльності та забезпеченні інформаційної безпеки держави, суспільства та особистості.

Обгрунтовано доцільність нормативно-правового визначення категорії «національний інформаційний простір», який представляє собою індивідуалізований національний контекст розвитку окремих видів інформаційної діяльності, розглянутий через призму загроз і викликів, а також особливостей системи суб'єктів інформаційної безпеки.

Обгрунтовано необхідність процесу оцінювання рівня забезпечення інформаційної безпеки, який схарактеризовано як вид діяльності уповноважених суб'єктів, яка здійснюється на системній основі, є формалізованою та забезпечується системою кількісних і якісних критеріїв, запропонованих автором.

Аргументовано необхідність виділення рівня інформаційної безпеки територіальних громад, що обумовлено колом спільних інформаційних інтересів в рамках територіальних громад, індивідуалізацією загроз, а також схожими проблемами доступу до публічної інформації.

Систематизовано шляхи можливого впровадження зарубіжного досвіду правового регулювання та практики діяльності органів публічної адміністрації щодо забезпечення інформаційної безпеки на різних рівнях (держава, суспільство, особистість).

Повнота викладу основних результатів дисертації в наукових фахових виданнях. Основні теоретичні висновки та практичні рекомендації, що містяться у дисертації, викладені у десяти публікаціях, серед яких: чотири

фахові статті, одна стаття, опублікована у зарубіжному видані, а також у п'яти тезах доповідей на науково-практичних конференціях, що свідчить про достатнє та різностороннє впровадження результатів дослідження.

Дисертаційне дослідження виконане автором самостійно з використанням останніх досягнень теорії інформаційного та адміністративного права. Усі сформульовані в ньому положення, висновки та пропозиції обґрунтовані на основі особистих досліджень автора. Здобувач для аргументації власних положень і висновків використовував напрацювання інших учених, на які обов'язково робилися посилання. Дисертацію оформлено відповідно до вимог, встановлених МОН України.

Дискусійні положення дисертаційного дослідження. В цілому можна констатувати, що поставлені перед дисертантом задачі вирішені в повному обсязі і мета дослідження досягнута. В той самий час не можна обійти увагою і певні недоліки та дискусійні моменти притаманні дисертації, серед яких слід виокремити такі.

1. На сторінці 112 дисертації автор наголошує на необхідності виділення рівня інформаційної безпеки територіальних громад. Вбачається, що це дисертаційне положення потребує додаткової аргументації, зокрема в частині співвідношення запропонованого рівня з рівнем інформаційної безпеки держави.

2. В дисертації помітно бракує аналізу судової практики з досліджуваної проблематики. Отже не зрозуміло чому автор не звертається до судової практики у ході дослідження?

3. На сторінці 174 дослідження автор систематизує чинники, які впливають на формування моделі інформаційної безпеки в зарубіжних країнах. Вбачається, що додаткової аргументації потребує питання алгоритму впливу означених чинників на формування відповідної моделі в Україні.

4. На сторінці 182 дисертації автор обґрунтовує необхідність запровадження моделі громадського інформаційного врядування. Це положення дослідження потребує додаткової аргументації в частині

делегування інститутам громадянського суспільства правозастосовних повноважень.

Незважаючи на наведені зауваження, ознайомлення з дисертацією І. І. Недохлєбова дає підстави для її позитивної оцінки, а зауваження не знижують наукової цінності дослідження, спрямовують на подальші дослідження обраного напряму.

На підставі викладеного, слід резюмувати, що дисертація «Інформаційна безпека України в умовах сучасних загроз: організаційно-правові аспекти», є завершеною самостійною працею, в якій отримано ряд нових науково обґрунтованих теоретичних результатів, що в сукупності вирішують важливу наукову проблему систематизації та оновлення теоретико-правової доктрини забезпечення інформаційної безпеки України. Вона відповідає вимогам до оформлення дисертації, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 та Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, а її автор – Недохлєбов Іван Іванович – заслуговує на присудження йому наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент –
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри кримінального судочинства
та аналітичної діяльності
Державного податкового університету **О. В. Тильчик**

Державний податковий університет
Підпис Тильчик засвідчую:
Учений секретар
«____» _____ 20____ р.